СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 54. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 6-го березня 1936. — VOL. XLIV. No. 54. Jersey City, N. J., Friday, March 6, 1936. THREE CENTS

УРЯД ОБМЕЖУЄ ЗАПОМОГОВІ РОБОТИ

ВАШИНҐТОН. — Гарі Гопкинс, голова адміністрації поступу праць, що заряджує запомоговими роботами, приказав директорам окружних бюр зменшити число запомогових робітників так, щоб з днем 1-го липня на цих роботах було разом не більше як 3 міліони робітників.

Тимчасом директори окружних бюр якраз плянували звернутися до уряду з домаганням визначення на цілі допомогових робіт більше гроша, бо тепер зростає безробіття в приватних підприємствах.

У нюйорській окрузі, де тепер є коло 240,000 запомогових робітників, відправиться з роботи до кінця березня 10,000, а до кінця червня 40,000.

ПРОБУЮТЬ РАТУВАТИ ЗИСКИ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Податковий комітет у палаті послів почав працювати над практичним переведенням у життя директив у податковій справі, які поробив президент Рузвелт у своїм недавнім посланію до конґресу.

Члени комітету не криються з тим, що вони хотіли би вратувати від оподаткування певну частину корпораційних приходів як так звані депресійні резерви.

УРЯД ПЛАТИТЬ ФАРМЕРАМ ЗА ОБМЕЖЕННЯ УПРАВИ БАВОВНИ.

МЕМФИС (Тенесі). — Урядники департаменту рільництва обчисляють, що федеральний уряд повинен знизити засівну площу бавовни цього року на 30,000,000 акрів.

На заплачення нагород фармерам за таке обмеження управи бавовни уряд буде потребувати коло 440 міліонів долярів.

СТРАЙК ОБСЛУГИ БУДИНКІВ ІЩЕ НЕ ПОКІНЧЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Четвертий день великого страйку обслуги високих будинків зазначився спокоєм. Не зважаючи на те, поліція арештувала велике число людей, бо коло 90.

Переговори в справі полагодження страйку ведуться далі, але не доводять до полагоди через опір власників домів.

Поліція почала слідство в справі вівтіркового походу вулицею Парк Евеню, називаючи його заворушенням.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Джордж МекАнені, президент компанії, що має занятись влаштуванням світової вистави в Ню Йорку в 1939-тім році, подає обчислення грошевих вкладів, потрібних на цю виставу.

Комітет обрахував, що треба буде видати на виставу 45 міліонів долярів. З тої суми 20 міліонів дасть виставове підприємство, а решту мусять дати ті, що будуть брати в виставі участь.

МекАнені не сумнівається в доспіх вистави.

І ТЕЩА БУДЕ МАТИ СВІЙ ДЕНЬ.

ОСТИН (Тексас). — Ґубернатор цього стейту проголосив офіційний день тещі (модер-ін-ло дей").

Думка проголошення такого дня вийшла від Джіна Гова, ґазетнього видавця, ще в 1934-тім році, коли він своїм писанням образив власну тещу. При тій нагоді Гов заявив публично, що він більше тещі ображати не буде та що постарається, щоб усі тещі дістали належну їм частину любови.

Проголошуючи „день тещі", ґубернатор Джеймс Алред говорив, що нема в світі кращої тещі, ніж його власна. Він радить усім запізнатися з її печеними курятами й горячими пампухами.

КЛОПОТИ ФІЛЬМОВОГО ПІДПРИЄМСТВА З ЛЬВИЦЕЮ.

БЕЙКЕРСФІЛД (Каліфорнія). — Фільмовий директор Кен Мейнард написав фільмову штуку, в котрій мала між іншими мати ролю гірська львиця, Спанкі, що зробилася славною в фільмі „Секвоя". Вже висвітлено частину фільми, коли Спанкі відійшла від фільмового табору. Один мисливий, що полював на гірські льви, застрілив її, сподіваючися дістати за її шкіру 80 долярів.

Як фільмові підприємці відкрили вбиття львиці, вони мусіли переписувати інакше штуку та висвітлювати наново її зпочатку. Власник львиці обчисляє її вартість для себе на 10,000 долярів.

ДОБИВАЮТЬСЯ МІСЬКОЇ ЕЛЕКТРІВНІ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Ґрупа стейтових законодавців побивається за вибудування фабрики для виробу електричної сили для міста Ню Йорку.

За електрівні для міст заявилася свого часу конференція посадників міст нюйорського стейту.

МІЖНАРОДНІЙ ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ КОНКУРС.

Три великі видавництва Швеції, Норвеґії і Фінляндії створили недавно „Скандинавську нагороду" про яку можуть старатися публіцисти цілого світа. Темою праці є така проблема: „Чи в нинішніх часах можуть бути устійнені обективні критерії моральности? Якщо так, то на яких основах". Рукопис не може бути більший, як 10 аркушів друку звичайної вісімки. Його можна прислати на конкурс у мовах: шведській, данській, англійській, німецькій, французькій. Три нагороди у висоті 2,000, 1,000 і 500 шведських корон признає жюрі, зложене із скандинавських учених, на початку 1937. року.

ВОВК УХОПИВ ДИТИНУ.

До загороди господаря Владислава Сухомлинова в Михайлишках Великих на Виленщині, що знаходиться під лісом, дістався вовк і з гуртка дітей вхопив 6-літнього хлопця, якого потягнув за кожух у ліс. Діти наробили крику і за вовком пустилася погоня із псами. На вид людей вовк пустив хлопця і втік до ліса. Хлопець не зазнав ніякого лиха, тільки сильно налякався.

А ВСЬОМУ ВИННА ЖІНКА.

На Степана Сютру з Озірної напав якийсь невідомий осібняк, ударив тупим приладдям по голові й убив. Цей випадок зайшов на подвірю Сютри. Вступне слідство виявило, що вбивниками були місцеві парубки, що таким чином залагодили особисті розрахунки за дівчину.

МАСОВЕ НИЩЕННЯ ДОМАШНІХ ЗВІРЯТ.

У звязку з пошестю сказенини, яка шириться між звірятами в Істамбулі та околиці, вбито там в останніх двох місяцях 12,000 псів, 7,000 котів, дві малпи і велику скількість дробу. Мають іще вбити коло 15,000 псів і стількиж котів.

СЬОГОДНІШНІ ЄГИПТЯНКИ.

Молода єгипетська поетка Асма Мусалі, що тепер їздить по Европі, подала одному англійському щоденникові дуже цікаві інформації про положення жінок у своїй батьківщині. Спосіб життя єгиптянок — казала вона — впродовж останніх 20 літ дуже змінився. Передусім щезає полігамація. Велику ролю грають тут гроші, бо не багато людей може собі нині позволити мати кілька жінок. Передше єгипетські жінки виходили замуж в 11. році життя. Сьогодні закон устійнив як долішню границю віку для жінок 18 літ. Але батьки дальше вибирають мужа для дочки. В деяких кругах населення жінки по шлюбі носять ще заслону на лиці. Жінки з вищих сфер давно покинули вже цей звичай. Нині вже нікого не дивує з Єгипті, що жінки вбираються в модні европейські сукні і не присвячуються виключно домашньому господарству або вихованню дітей. Єгипетські жінки проявляють уже велике зацікавлення літературою, мистецтвом і на европейський зразок беруть живу участь у товариському життю.

БУНТ, ЧИ СТРАЙК?

На кораблі „Каліфорнія", що належить до підприємства Панама-Пасифик, застрайкували моряки. Страйк почався, як корабель, випливши з Сан Франсіско, в дорогу до Ню Йорку, доплив до Лос Анджелеса та набрав там пасажирів. Моряки перестали працювати, але лишилися на кораблі.

Якби були почали страйк, як корабель був на повнім морю, були би допустилися злочину бунту.

Корабель стоїть у порті, а заряд веде з робітниками переговори.

ЗАСУДИЛИ БАНДИТІВ.

Перед львівським судом присяжних відбулася розправа проти трьох бандитів із Старого Села, пов. Бібрка, які застрілили крізь вікно господаря Миколу Чайковського і, заткавши його жінці шматою рот, заграбили 300 зл. Засуджено Івана Сарамагу на 8 літ і Йосифа Ґарнсаржа на 7 літ вязниці, а третього обвинуваченого, Олексу Лихача, увільнено.

6 МІСЯЦІВ ВЯЗНИЦІ ЗА 40 СОТИКІВ.

Один лондонський друкар відчинив витрихом телефонічний автомат і витягнув звідти гроші. Грошей було 4 пенси. себто 40 сотиків. Крадіж відкрили і засудили друкаря на 6 місяців вязниці з мотивом, що це крадіж публичного майна. на публичному місці. Саме завдяки таким „дивоглядам" з Англії є так мало злодіїв — не стає шкірка за виправку.

ДОСЛІДИ НАД УТОМОЮ.

В інституті фізіольоґії загребського університету стверджено, що від утоми зменшується поле бачення, то значить, що чоловік обіймає зором менший простір. На цій основі збудовано новий прилад, яким можна буде швидко зміряти втому робітника. Прилад називається каматометер.

ПОСТРІЛИЛИ КОНОКРАДА.

В Іґровиці, в Тернопільщині, якийсь чоловік намагався викрасти коні з відчиненої стайні Юзефа Альтштетера. Крадіжеві перешкодив нічний вартівник Ян Бяловонс. Злодій вистрілив двічі до вартівника, однак не поцілив. У відповідь на те вистрілив теж стражник із дубельтівки. Злодій утік, однак його мабуть поцілила куля, бо залишив кріваві сліди.

В НІМЕЧЧИНІ ВИГИБАЮТЬ СОБАКИ.

За офіційними даними Німецького Статистичного Уряду виявляється, що в Німеччині згинули 2 міліони 600 тисяч собак. У році 1928 їх було ще 3.7 міл., отже впродовж 7 років собача смертність виносить 30%. Найбільший спадок занотовано в окрузі Дісельдорфу — 48.5 відс., в Берліні — 32.6 відс. Найменший спадок у Східніх Прусах, бо лиш 7.5 відс.

БЕНКЕТ СТОЛІТНІХ.

У Парижі уладжують цими днями бенкет столітніх старців Франції. Найстаршу жінку Франції, паню Бомбарон, яка недавно скінчила 107 літ, перевезуть автом з Реймса до Парижа.

ЗЛОВЖИВАННЯ З ІНВАЛІДСЬКИМИ РЕНТАМИ.

У відділі военних інвалідів при львівському повітовому старостві викрито зловживання. Урядовці Долечек, Дам, Спихала і Стшельбіцький фальшували документи і підвищували декому інвалідську ренту. Все те очевидно за хабарі. Всіх трьох урядовців і кільканацятьох посередників арештовано. Інтересовані інваліди мусять тепер станути вдруге перед клясифікаційною комісією. У справу є вмішаних 60 осіб.

РІДКИЙ ПРОЯВ ЛЮБОВИ.

В англійському місті Бредфорд у шпиталі померли в тій самій хвилині дві рідні сестри Фенлі і Фейт Голмс. Вони були від дитячих літ так сильно привязані одна до одної, що не годились навіть вийти замуж зокрема, коли одній хтось освідчався і пропонував корисне подружжя. Коли одна з них занедужала в 65-тім році життя, друга так довго ходила коло неї, аж сама поклалась до ліжка. Хоч недуги їх були зовсім ріжні, вмерли вони, якби зеднані тою самою електричною струєю.

ДОБРОВІЛЬНИЙ АРЕШТ.

До поліції в Дебречині зголосився цими днями особисто один сільський парубок з проханням перетримати його в арешті цілу ніч. Мотив поважний: він випив забагато і боїться в такому стані наробити якогось бешкету. Його зачинили в келії на цілу ніч, де він виспався і вранці подякував поліції чемно за гостину.

ДОБРОВІЛЬНИЙ ТРУП.

Мешканець французького села Авіон, Франц Пошуа, пішов на війну з початку її вибуху 4. жовтня. У 1921 р. суд в Аррасі затвердив факт, що він згинув на фронті і жінка почала діставати вдовичу пенсію. Недавно треба було їй метрики чоловіка. Вона написала до громади Невіль-Сан-Васт, де він родився. Здивувалась вона дуже, коли дістала звістку, що там живе її чоловік зовсім здоровий. Перевели слідство. Виявилось, що після полону в Німеччині, коли він вернувся на батьківщину, рішив залишитись офіціяльно неживим, щоб його жінка і діти могли діставати пенсію. Зате з батьком і братом він листувався і вони досі не видали його.

ЩОБ ПООБІДАТИ В МОСКВІ...

Французька журналістка Жанін Буіссунуа поїхала оглянути Москву. У париському деннику „Ентрасіжан" описує вона свої відвідини в крамниці, що зветься гордо „Ґастроном № 1". Ціни там такі: 15 рублів кільо волового мяса, масло 30 руб. кільо, чорний хліб 1 руб. 10 коп. У крамниці натовп. Щоб купити сухариків або одну помаранчу, треба станути в черзі перед касою. Заплативши гроші, покупець дістає квиток; з цим квитком треба стояти знову в черзі, заки добетесь до прилавки. Кожний „хвіст" — 15 хвилин. Щоб купити все потрібне на обід, треба на це бодай дві години. Забагато покупців, замало крамниць і в цих крамницях усе тягнеться дуже довго.

НОВИЙ ШВАЙЦАРСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ УКРАЇНИ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Невтомний оборонець України, Бріке, знов не забув згадати за Україну. В статті, присвяченій східній політиці, а поміщеній у „Журналь де Женев", пише він ось що:

„Є одна точка міжнародньої політики, за яку забувають французи, захоплені французько-совєтським договором. Вони забувають, що Совєти тримають Україну в жорстокім ярмі. Вони забувають, що Польща теж нараховує в себе 6 міліонів українців. Уряд польський був змушений на них спертись і ніякий польський уряд не зможе їх зіґнорувати, не ослаблюючи сили держави. А тому Україна, на яку в Франції здається систематично закривають очі, грає ролю, яка може бути рішальною. Це справа, про яку треба невпинно говорити. Колиж нарешті Европа зрозуміє, що вона не може базувати свою безпечність на поневоленні нації, яка нараховує 35 міліонів люду, не числячи інших націй, поневолених Москвою? Франція, підписуючи пакт з Совєтами, відштовхує від себе Польщу, для якої він є безпосередньою загрозою, бо згідно з ним червоні армії будуть змушені вдертися до неї, щоб помогти Франції проти німців. Отже Париж мусить ще раз подумати, заки вибере Москву чи Варшаву, бо один союз виключає другий".

Ця стаття, в якій перший раз вказується на першорядне значіння України для орґанізації Европи, зробила велике враження в колах Ліґи Націй. (Офінор).

СУДИТИМУТЬ СОВЄТСЬКИХ УРЯДОВЦІВ.

КИЇВ. — Незабаром судитимуть найвищих совєтських урядовців, що засідали в комісаріяті промислу і торговлі, за те, що брали хабарі та присвоювали собі гроші, призначені на санаторії для хорих робітників, пенсії й т. п. Всі ті дефравдації відносилися до грошей, що їх складали самі робітники. Акт обвинувачення закидає, що загарбані гроші служили на виплату пенсій „клясовим ворогам", а це ґенералам, поміщикам і купцям з царських часів.

СТАТТЯ ДОНЦОВА ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

РИМ. — Офінор подає, що тижневик „Рома Фашиста", орґан римської фашистівської орґанізації, друкує статтю Д. Донцова, поміщену у львівськім „Вістнику" під титулом: Адис Абаба та Київ. Перекладові товаришить прихильний коментар Джачінта Тревізона, молодого італійського журналіста, який уже визначився своїм знанням української справи.

ОБЕРЕЖНО З ДАРУНКАМИ.

МОСКВА (Росія). — „Комсомольськая Правда" описує ориґінальний спосіб провірки, чи якийсь кандидат гідний довіря й вибору, чи ні.

В ґруньківськім районі комсомолу йшов перевибір управи. Підчас нарад надійшли знечевя делеґації з дарунками для попереднього секретаря райкома Афанасієва — від вдячних громадян. Принесли йому вишиту сорочку, два шалики, білий коровай. Афанасієв все те приняв спокійно й достойно. Аж тут зявилась іще одна делеґація й принесла в дарунку печене порося. Цей дарунок так схвилював Афанасієва й зворушив, що аж сльози покотились. Тоді збори рішили: „Не надається, бо дуже любить поросятину". І так Афанасієв при виборах перепав. Секретарем вибрали іншого комсомольця, що менше дбає про шлунок.

„НАЗАР СТОДОЛЯ" НА ЕКРАНІ.

ЛЬВІВ. — Одеська кінофабрика Українофільму накручує нову звукову фільму „Назар Стодоля" за сюжетом Т. Г. Шевченка. Сценарій написав Іван Кулик, перекрутивши, як подає „Діло", сюжет песи на большевицький лад та зробивши з неї „соціяльно-клясову боротьбу бідняцького селянства та бідняцького козацтва з козацькою старшиною". Широко використаний фолькльорний матеріял (пісні, поговірки, розповідь кобзаря тощо) послужив для сфальшування песи безсмертного автора. Музику пише М. Вериківський. Декоративне оформлення за рисунками В. Кричевського.

УКРАЇНІЗАЦІЯ БОГОСЛУЖЕНЬ НА ВОЛИНІ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає такі статистичні дані з 1. листопада 1935 про скількість богослужень українською мовою на Волині:

У 124 церквах волинської дієцезії правлять виключно по українськи, у 40 на переміну по українськи та церковно-славянськи, у 26 по церковно-славянськи з українською вимовою, у 99 по українськи співають лише Євангеліє, Апостола та Вірую й Отче наш, у 126 відбуваються українські богослуження час до часу. З більших міст лише Рівне не має богослужень українською мовою. Варто ще згадати, що в 3 православних церквах дієцезії богослуження відбуваються виключно по чеськи, а в 2 на переміну по чеськи і церковно-славянськи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
З Канади належит· посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ів
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ПЕРІОД В ІСТОРІЇ

Маємо тут на думці історію українсько-польських відносин у Польщі. А згадуємо про цеї тому, бо читаємо в старокраєвім „Ділі", що остання промова в польськім соймі польського премієра М. Косцялковського дає слушну підставу сподіватися, що в найкоротшому часі розпічнеться „реалізація тих українських вимог, яких заспокоєння домагається Українська Парляментарна Репрезентація в імені всього українського народу". Тоді щойно, пише далі „Діло", заява премієра Косцялковського „набере характеру справді історичної події, бо тоді щойно почнеться новий період в історії двох народів".

Заки займемо до цеї „історичної промови" наше становище, зазначимо, що польська преса пише про цю промову в такий спосіб, що вона нібито порушила дуже багато життевих справ, але ні в одному випадку не подала, як думає уряд ті справи розвязувати. Значиться, що все збуто загальниками. Друга частина польської преси хвалить премієра хіба за те, що возьметься тепер до парцеляції, річ ясна на українських землях, та що голодний на землю польський селянин матиме нову змогу дістати землю і тимсамим збільшити польський стан посідання на „кресах". А корфантівська „Польонія" подає, що ціла програма Косцялковського „є згори засуджена на невдачу, бо справа направи в Польщі можлива тільки після поборення кризи довіря, перш усього в ділянці моральній і політичній". Жидівська „Хвіля" сказала про цю промову таке слово: „Промова під оглядом стилістичним гарна, під оглядом добору слів вдатна, по суті майже не відбігла в нічому від низки промов попередників премієра".

Читаючи оті голоси польської й жидівської преси, прямо вірити не хочеться, щоб можна було писати в українській пресі про такі промови як — історичні. Не хочеться вірити, щоб можна було вчити нарід, що історію творять чи можуть створити ось такі промови та дрібні торги між кількома послами, що часово опинилися в польськім соймі, з якимсь там Косцялковським, що хвилево стоїть при кермі держави, та що ту керму може кожної хвилі втратити. І то втратити в такий спосіб, що по нім може прийти другий премієр, який навіть у заяві заповість цілком іншу політику в ріжних державних справах, як теж у справі українській. Тому українська політика, що будує нашу історію на таких заявах як Косцялковського, вправді означає новий період в українсько-польських відносинах, але період упадку української державницької думки. Одно наше щастя, що спротив проти цього „нового періоду" є такий великий, що з нього кінець кінців нічого не вийде.

ПОНЕВОЛЕНА МОСКАЛЯМИ ВЕЛИКА УКРАЇНА ЖДЕ ТЕРПЕЛИВО НА ВІЙНУ І ВИЗВОЛЕННЯ

(Переклад статті Юрія Науменка, поміщеної в журналі „Всхуд").

—о—

На школі не може совєтська влада також занадто полягати. Самі большевики признають, що між учителями є вороги як їх, так і Росії взагалі. І так нпр. іще в р. 1934 „відкрито" серед учителів „Інституту Червоної професури" одну бувшу українську діячку ще з часів Укр. Центральної Ради, гетьманату та Директорії. На одних знову педагогічних курсах директор їх знав, що між учителями є також петлюрівці та мовчав про це (писав про це „Комуніст"). В одній зі шкіл у Харкові говорив учитель географії, що Україна є кольонією Росії, котра вивозить з неї вугіль і цукор за границю та до своїх російських „провінцій. В іншій знову школі говорено, що столицю совєтської України тому перенесено з Харкова до Києва, щоб український промисл зробити залежним від Москви (про це писали большевицькі „Вісти").

А як учать в совєтських школах на Україні, видно хочби з такого факту, що коли дітей „піонірів", цебто „червоних пластунів", запитали хто стоїть на чолі совєтського Союзу, то одні відповіли, що „Тарас Шевченко", а інші, що „Іван Франко".

Не так давно відкрито одного директора школи, буцімто „комуніста", котрий повикидав зі шкільної бібліотеки твори Маркса та Леніна. Та вища влада промовчала це, щоб не робити розголосу.

Большевицькі уряди вживають усяких можливих засобів, щоб осягнути уніфікацію (злиття) Великої України з іншими частинами совєтського Союзу. Большевики хотять навіть створити заступку традиції визвольних боротьб українців, щоби в цей спосіб виповнити люку, що повстає в свідомости доростаючого покоління. Вони випропьовують події з часів домашньої війни та пробують, наприклад, створити легенду про якогось Щорса, командира большевицької таращанської дивізії, котрий упав в осени 1919 р. в боротьбі з Галицько-українською Армією. Вони стараються представити того Щорса національним героєм України, та навіть замовили в тій цілі відповідну фільму. Однакож дотичні проби випали дуже блідо, і з тої фільми нічого не вийшло.

Інтересним є, що совєтська влада, створюючи заступку традиції визвольних боротьб, полишає лише форму, а відкидає всякий український зміст. Треба іменно знати, що сам Щорс не був українцем, але чистокровним москалем з Чернігівщини. І таращанська дивізія, котрою він командував, була українською лише з назви, бо в тім часі, коли він був її командантом, була вона щодо змісту цілковито російська. В початках 1919 р. була вона й справді в більшости українська, але пізніше українці, видячи, що в ній команді порядки чисто московські, вивтікали з неї так, що полишилися в ній майже лише самі москалі. І тоді то на її чоло поклали большевики Щорса, вбито потім у бою з галичанами.

Справдішню українську традицію, — хочби вона була не знати як революційною, викинули большевики безпардонно геть. Скрипник дожив іще гострого „виґавору" від московської веріхвки за це, що був такий смілий і злучив традицію „червоного козацтва" з 1918—1929 рр. із традицією гайдамаків Ґонти і Залізняка з 1768 року. Йому витолковано в дуже грубій формі, що Ґонта і Залізняк були представниками „дрібно-буржуазних (!) елементів", а не „рабочого класа" України.

Большевики приписують цілу заслугу висвободження України „зпід капіталістичного ярма" виключно московській „червоній ґвардії" і совєтським військам. Дарма, що в р. 1918 підчас переговорів в Берестю Литовським вони заклинalися, що Україну атакують не московсько-большевицькі війська, але „українські селяни і робітники, невдоволені з уряду Директорії". І на тому ґрунті доходило теж до колотнечі між московською верхівкою і Скрипником, котрий хотів видвигнути наверх ролю українського „червоного козацтва" та українського пролетаріяту.

В останніх часах роблять большевики на Україні ріжні потягнення, котрі мають наглядне воєнне значіння. Створено іменно вздовж польсько-совєтської границі шість нових округ, а то: коростенська, звягельська, шепетівська, (київська область"), проскурівська, камянецька і могилівська („винницька область"). В цей спосіб уведено посередню ланку між владою „области" й району, а то в цілі гострішої контролі районової адміністрації, котра, як видно, з фахового і політичного огляду не дуже добре стояла. Також поділено українську воєнну округу на дві менші округи: київську і харківську.

Зроблено це тому, щоб ці обидві менші округи зробити більше самостійними та відтяжити области, що безпосередньо прилягають до евентуального театру воєнних подій. Знову харківська округа, що стоїть позаду, має бути тісніше получена з внутрішніми московськими областями.

Й упромисловлення совєтської України переводиться відповідно до воєнних потреб та з оглядом на будучі бої. На правім боці Дніпра можна зaвважати більше скуплення фабрик лише в районі Києва і Одеси, але на лівім березі орґанізується промисл далеко скорiше та інтензивніше.

Совети однак дуже побоюються війни, а причин до цього мають досить. Всі зусилля є спрямовані тепер у тім напрямі, щоби паралізувати небезпеку війни. Роблять це Совети акцією леґальною, дипломатичною (Літвінова) і нелеґальною, за границею, при допомозі аґентів Комінтерну. І так ті агенти агітують за створення спільного „демократичного" фронту проти „фашизму", а рівночасно піддержують визвольні змагання національних меншин в „капіталістичних" державах, щоби їх ослабити так, як колись царська Росія грала рою „освободителки" славян, що жили під її обухом, так тепер совєтський Союз грає ролю оборонця і визвольника (в майбутности?) пролетаріяту капіталістичних держав, але рівночасно „уніфікує" всіми засобами буцімто „самостійні" совєтські републики, не здержуючись навіть перед виголоджуванням і нищенням цілих провінцій (як ось напр. совєтської України).

Большевицька влада побоюється очевидно і національної свідомости, яка зростає з кождим днем на Великій Україні. Серед української селянської маси є значний процент людей цілком освідомлених. Очевидна річ, що між ними є більшість таких, у котрих до перва голод і репресії розбуджують національну свідомість. Свідомість та не є ще однак аж така кріпка, щоб лише на ній можна будувати пляни висвободження Великої України зпід Москви. — Треба іменно все мати в тямці, що стисла організація ворожих Москві сил є під цю пору неможливістю внаслідок дуже поширеного шпигунства, донощицтва і провокацій, та внаслідок немилосердних і безоглядних репресій. Та всеж таки є проби організування української інтелігенції, про що говорить Попов (секретар комуністичної партії на Україні) та Балинський (шеф ГПУ (чеки) на Україні). Наводять вони документи, знайдені при ліквідуванні протибольшевицьких організацій. В цих документах є поради, як треба поступати супроти совєтських урядів та як вести „підпольну" акцію. Є там також і програма, звязана з козацькою традицією, тай поради, як вести якнайстислішу конспірацію, так, щоби зібрати якнайбільше протисовєтських сил на випадок війни.

Ствердження цих ворожих Москві настроїв на Україні бачимо також у щоденнику російської еміґрації „Последнія Новости", а то в одній зі статей, що там друкувались під заголовком „Росія в концентраційнім таборі". Автор цих споминів зійшовся раз з одним українцем, котрий в розмові заявився за доконечність визволення України зпід впливів Москви та виказав шкідливість цих впливів. А якже багато — каже автор — є таких інтелігентів на Великій Україні! Адже годі всіх їх винищити!

Як з цього видно, — то вороже становище супроти совєтської влади на Великій Україні є явищем всесторонним, масовим та глибоким.

Ті ворожі настрої супроти Москви ростуть неповздержно дальше і скорiше чи пізніше знайдуть вони для себе сприятливу нагоду, щоб проявитися **ділом**. Може це бути внутрішній розвал пануючої партії, може це бути революція і повстання народів, поневолених Москвою, але найскорiше буде це **війна** і на цю нагоду Велика Україна передовсім жде та потихо готується до неї.

(Кінець).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОХОРОН, ЧИ КОНФЕРЕНЦІЯ?

„Тепер, коли вже останній дипльомат, що відвідав французького міністра заграничних справ, по дорозі з похорону короля Юрія, покинув Париж, варт попробувати знайти, до яких нових рішень прийшли?"

Так починає статтю „Манчестер Ґардіен".

Пощо їхали на похорон? Чи на те, щоби показати свій жаль по смерти короля, чи просто на те, щоби бути там, де будуть робитися нові рішення про політику?

ЩО ВАРТ ДЕРЖАВНА ЦЕРКВА?

„Ґардіен" подає все з життя ріжних країв вістки, яких звичайно не можна знайти в інших газетах.

В Америці, наприклад, не писалося нічого про цікаву книжку німецького пастора Німелера, одного з провідників конфесійної церкви, про церковну політику й диктатуру.

Книжка, котра була зараз сконфіскована державною цензурою, доказує, як церковне життя викривлюється через звязання церкви з державою.

У Польщі держава звязалася з польською церквою вже кільканайцять літ, а проте ще ніхто з духовників не критикував звязку держави з церквою.

ЩО ВАРТ РОСІЙСЬКА АРМІЯ?

Підчас дебати в французькім парляменті над французько-російським пактом про взаїмну допомогу французи зовсім не крилися з тим, що головною цілью цього пакту є забезпечення Франції перед небезпекою німецького наїзду.

Прихильники пакту говорили, що російська армія, головно повітряна фльота, може мати велике значіння для Франції на випадок нападу Німеччини на Францію. Щоб доказати свою думку, вони наводили голоси знавців воєнної штуки.

Противники пакту говорили, що російська армія не може мати для Франції ніякого значіння для відперття німецького нападу на Францію. Вони теж наводили на оборону своєї думки голоси знавців воєнної штуки.

Видно, що російська армія ще не переконала всіх знавців воєнної штуки про свою справність.

ПОЛЬЩА З НІМЕЧЧИНОЮ?

Підчас дебати говорено теж про міжнародню політичну ситуацію, що може виринути через французько - російський пакт.

Говорено саме про те, як до цього пакту поставляться інші державй, бо відомо, що як пакт викличе велику ворожнечу з боку інших держав, то він може принести Франції більше клопоту, ніж користи.

Отже показалося підчас дебати, що Франція вже вспіла приєднати для французько - російського пакту малощо не всі держави. Держави малої антанти, наприклад, і балканські держави дивляться на нього прихильно. Анґлія й Італія теж за нього. Одинокі держави, що все ще відносяться ворожо до французько - московського пакту, це Німеччина й Польща.

ЧОГО БОЇТЬСЯ ПОЛЬЩА?

Анґлійська преса в своїх голосах про цей пакт пробує розкусити питання: Що хоче досягнути Польща? Чого хоче Німеччина?

Ґазети схиляються до думки, що Польща боїться, що на випадок війни між Росією й Францією вона, себто Польща, стане побоєвищем, на котрім ця війна має розгравастися.

Зате Німеччина тепер боїться, щоб в Европі не повстав довкола неї такий залізний перстень ворогів, який уже був повстав раз підчас світової війни.

ДО ВІЙНИ, ЧИ ВІД НЕЇ?

Звідки знову мав би повстати цей перстень? „Манчестер Ґардіен" каже: дуже просто — зі страху держав перед збройнням Німеччини.

Франція й Росія запевняють світ, що при заключенню пакту їм іде тільки за одно: за мир. На дебаті в французькім парляменті підношено, що таксамо дивляться вже на нього й деякі інші держави.

Тимчасом із зближенням Польщі до Німеччини, зі страху Польщі перед війною, зі страху держав перед німецькими збройненнями можна вносити, що в Европі є тепер багато більше взаїмного недовіря й страху, як було рік тому.

Чи взаїмне підозріння й страх причиняються до замирення?

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

17

Чомуж і я не виліз і не топтався по них. Можливо тому, що згадав дома кривого батька з його вченою „Неділею", яка пахла тухлою оливою, яку ми всетаки терпеливо гризли, добиваючися від неї мудрости. Пригадалася також товстючa, у деревляних політурках книга, яка лежала в повішеного мадярами вуйка, під сволоком і яку звали Біблія. Вуйко брав її бувало й довго, довго читав. Після я брав. До цього часу чую в руках її тяжкість. Велика вона й ніхто не прочитав її докінця. Навіть сам вуйко не прочитав. Не можна її прочитати усю, бо хто прочитає — збожеволіє. Всі в це вірили. Вірили в це, що хто прочитає, неодмінно від великого розуму збожеволіє.

І от тут переді мною цілі стоси біблій, розтрощених війною. Трупи їх лежать і розкладаються. Хтож, великий мудрець, перечитував їх? Все мовчить. Ніхто не хоче відповісти й я далі, мов пес, що зустрів щось незрозуміле й небезпечне, стрибаю навколо й гавкаю.

Це тривало досить довго. Стояв в товаристві біблійтрупів, і дивувався. Було й приємно й ніяково. Я, мужик, гуцул, з далеких гір, я опинився тут у покоях великих, де стільки книг, стільки мудрих біблій, від перечитання одної з них „можна збожеволіти". А тут їх тисячі. Боявся до них торкнутися, а як торкався, то з острахом. Хотілося заглянути до них, у їх нутро, побачити й пізнати те страшне, від чого божеволіють. Я хотів, хотів неймовірно збожеволіти й я збожеволів.

Почалося з того, що покидаючи палац, усунув у задні кишені своїх штанів дві невеличких, у гарних політурках, книжечки.

14.

Ходили в бої й верталися знов. Залишених товаришів поповняли новими. Переживали божевільні хвилини. Часто зустрічалися з „зрадницьким полком". Сміявся над ними разом з іншими чужинцями, сміявся чужою мовою, але разом, завжди в вільніший час, шукав можливости бути недалеко від тих людей з гітарами, що сміялися. Я виразно хотів з ними познайомитися.

І я познайомився. Той січовий стрілець, з яким я поперше зійшовся, звався Борис Верхола. Мені полюбилося його імя. В нас у горах таких не було. До всього стрілець не такий як я. Я? що я? Гуцул. А він... Він мав зовсім делікатний вигляд, ніжні, прозорі, барви неба й волошок, очі. Він був десь недавно зірваний з шкільної лави й одразу пересаджений у вогонь боїв.

Так ми й спізналися. Початок цього ховається в огні бою. Тієї ночі ми дерлись на схилі пригірка в лісі. Робили прикриття технічній частині, яка мала приготувати окопи для нашого наступу. Темнота. Клекоче скорострілі. Небо краять рефлектори та ракети. Над нами квилять тяжечі „14 дюймівки", буцаються десь поблизу об камяний ґрунт, рвуть скелі й зносять розтрощені на скалки буки.

В такий час я зустрівся з Борисом. Я відбивав неочікуваний наступ. Сік із скоростріла по кущах і каміннях. Борис був також тут. Він мало не попав у полон і має дякувати мойому скорострілові, що цього не сталося.

І коли над ранок нас вирвали з огню, ми зробилися приятелями. Одяги наші, руки й ноги, виглядали однаково. Теліпалися поволі в запіллях, тягнули скорострілі, ноги. Нас морив оловяний сон. Голова ледь трималася на вязах, очі мало не в живіт запали, навіть кров засипала.

Але від того часу ми з Борисом Верхолою приятелі. Чини в нас обох рівні. Я приходив до нього, приносив хліб, каву, яку добував у земляка кавоваря, яловичину й гостив його цим. Він мене зустрічав піснею й ґітарою. Грав і співав гарно. У невдовзі й я почав своїм диковатим голосом виводити: „Їхав стрілець на війноньку", — Добра, думаєш, війнонька, чортиб її забрали.

Головне, що Борис, пізнавши мене, намацав у мені той матеріял, з якого можна було щось витесати. І він щиро взявся до праці.

Я піддався. Моя зовнішня заскорузлість не рівнялася заскорузлости голови. З мене перло бажання знати. Багато знати. Знати все. Перечитати всю Біблію, й збожеволіти. Пізнати, за що та війна й чому ми воюємо. Мені дуже мало моєї фрайтерської ранґи.

Раз лежимо за парком з Борисом. З задніх моїх кишень випинаються книги. Докучили й я їх викинув. Той побачив, пішов підняти й, насваривши, одну з них перечитав мені.

„Читай, думаю, а я тимчасом покуурю", але як почав читати, я поволі забув за куриво. Виразно відчув, як стороння велика сила втягає мене в той новий книжковий світ. Там життя, люд. Вони страждають, борються, радіють і сумують. Події швидко наростають, чіпляються одна за одну. Хочеться знати, що буде далі. І яке здивування, що коли прийшов час вертатися, я зовсім забув, де я, що навколо війна. Мундури, червоні обличчя, це не можливо. Як тяжко вертатися до дійсности.

Я дуже швидко божеволів. Не читав, а жер книги. Весь вільний час віддавав їм. Борис кермував читанням. Одного разу дав він мені „Кобзаря". Він сам перечитав мені його. Жахнувся. Камінь у грудях розмяк.

Пригадую той вечір. Борис читав до смерку. Мали вільний час і лишилися, щоб полежати. Зійшли зорі, двигтить земля від кашлю гарматних гирл. Рефлектори краять пітьму, сягають зір. Лежу горілиць. „Було колись на Вкраїні, ревіли гармати, було колись запорожці вміли панувати". Могутні усачі, дике море, гребені розшалілих запінених хвиль. „Де ви забарились?! Верніться" — „Не вернуться, загуло сказало синє море. Не стане суд!" І ввижається Біблія. „Се конь блідий, а на нім вершник і імя йому смерть". І звивіться янгол із трубою і загук труби його почують від заходу на схід. Устануть мертві, з гробів, настане суд!

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Шевченківський концерт.

Цьогорічний концерт у честь Шевченка в Ню Йорку випав на неділю, 1. березня. Програма була складена переважно із виступів у супроводі смичкової орхестри, а це: солістки панни Марії Гелівни, артиста-співака Миколи Карлаша і дівочого терцету Марії, Ольги й Віри Гелівних. У другій частині співали солісти в супроводі фортепяну. Орхестру провадив п. М. Гайворонський, а в одній точці студ. унів. Ст. Марусевич.

На програму зложилися твори Лисенка, Стеценка, Гайворонського, М. Вілсона і Берйо. З цього останнього композитора виконала молода скрипачка Оленка Рогальська „Сцену з балету". Її супроводив на пяні проф. Роман Придаткевич. Акомпаніямент на пяні в першій частині вели Юлія Геба й Оля Дмитрів, а в другій частині Віктор Зібер.

Відкрив свято і проголосив устно програму іменем Центрального Комітету гром. Петро Сокальчук, декламацію виголосила Соня Демидчук, а реферат про Шевченка як історика України сказав д-р С. Демидчук. Програма пройшла гладко, без зайвих звичайних перерв, а ціле свято покінчилось упродовж півтретя години. Воно розпочалося „Заповітом", а покінчилося національним гимном.

С. Д.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Відчити на тему визвольної боротьби і військові вправи.

Стараннямь Стрілецького Гуртка в Філядельфії започатковано відчити на тему визвольної боротьби, в яких ця справа буде обговорена з військового боку. В тих відчитах порушується не лише самий факт боротьби, але теж відємні і додатні сторони такої боротьби підчас останньої української війни з поляками і москалями. В них також порушуєтьсе те, якої тактики вживано в такій боротьбі і чому та або інша кампанія була успішною або ні. Буде обговорене й те, чи командант якогось відтинку на фронті використав всі способи стратегії, які він повинен був в данім випадку використати.

Відчити тривають коротко, а по відчитах наступають військові вправи. Приміром цеї пятниці, дня 6. березня, буде лекція про револьвер, себто про те, з яких частей револьвер складається, як коло нього ходити і як ним орудувати. Цю лекцію переведе другий лейтнант Американської Армії, молодий І. Хмелик. Відчити починаються в 8-мій год. вечором (військовий час, не концертовий) в Українській Галі, 847 Н. Френклин вулиця.

На такі відчити учащають члени Стрілецького Гуртка, члени ОДВУ й члени Січи ім. Дмитра Вітовського. Одначе всі інші українці, що інтересуються військовими справами, можуть також учащати. Між іншим наші тут роджені молоді хлопці починають інтересуватися такими відчитами і приходять на них.

Попри заінтересування військовими справами стараємося створити військово вишколену одиницю в Філядельфії для поширення військового знання між українцями в Філядельфії. Такі відчити відбуваються в пятницю що другий тиждень. Відчитами і вправами провадить бувший сотник артилерії У. А., д-р Володимир Галан.

Теодор Свистун,
бувший четар У. А.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

RESOLUTION OF PROTEST SIGNED BY UKRAINIANS.

A resolution protesting against persecution of Ukrainians within the jurisdiction of Poland was voted at a meeting of the United Ukrainian Organizations of Ambridge, Sunday afternoon, February 23, in the A. R. S. hall, Eighth and Pine streets.

The protest, charging acts of "persecution, intoleration, forcible pacification and Polonization of Ukrainian people which have driven Ukrainian youths to acts of terrorism," is directed to the secretary of the League of Nations and to the Minister of Interior, Warsaw, Poland, with a plea for an impartial investigation "to guarantee the liberties, rights and privileges of the Ukrainian people."

The protest was signed by the officers of the following nine local organizations: Ukrainian St. Vladimir church; Ukrainian National Association, Branch 161; Ukrainian National Aid Association, Branch 108; Ukrainian National Aid Association, Branch 22; Ukrainian National Association, Branch 276; Ukrainian National Aid Association, Branch 130; Chornomorska Sitch, Branch 6; Ukrainian church choir of St. Vladimir church; Ukrainian Nationalists and O. D. W. U., Branch 36.

The resolution begins:

"Whereas, Poland by her international treaties has pledegd herself to introduce autonomy for her Ukrainian population, but broke those pledges and instead of them introduced a policy of cultural, economic, political and physical extermination of the seven million Ukrainians under her rule; by such methods as: dissolution of Ukrainian schools, sporting organizations, enlightenment centers, co-operative stores; dismissal of Ukrainian teachers, clerks, executives from schools and government positions, as well as lockouts of Ukrainian workers from factories and mills, and

Whereas, these intolerable conditions tend to drive the Ukrainian youth to desperate acts of terror, which in turn provide Polish authorities with pretext to arrest many Ukrainian young men and women; to detain them in jails and concentration camps; condemn them to long-term imprisonment, and even to put them to death."

The remainder of the lengthy resolution deals with the conviction of 12 Ukrainian men and women for their alleged participation in the slaying of the Polish minister Pieracki. The resolution contends the trial was based upon "trumped up" charges, the actual assassin having escape.

(The Daily Citizen,
Monday, February 24, 1936).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФРАНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. березня, в годині 3-тій пополудні, в Домі Укр. Громади, 2171 Wakeline вул. Обовязком кождого члена є прийти на збори в означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнали свої залеглости. На зборах будемо ініціювати дітей і старших в члени У. Н. Союза. — М. Шипайда, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На боротьбу.

В укр. прав. церкві в Картерет зібрано на визвольну боротьбу $8.09 і вислано їх до краю через Обєднання.

—o—

ЛЮБЛИН, ВІС.

З коляди на інвалідів.

Наша громада невеличка, бо складається заледви з 16 родин. Але зате є аж три табори. Тому і важко взятися за якусь спільну роботу. Та може Бог дасть, що опаматаємося і станемо всі одним фронтом. А тимчасом, щоб показати, що ми теж відчуваємо потреби рідного краю, пішли ми з колядою. По відтягненню за газоліну вислали ми до Обєднання $10 з призначенням для інвалідів. Імена жертводавців є в секретаря парохії.

М. Пірус.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Цьогорічна щедрівка.

Коли поглянемо на громадянську працю по наших громадах, то можна легко завважати, що де є жінки зорганізовані, там ця праця йде вперед успішніше й краще. Головно там, де є відділи Союза Українок. Там жінки є свідоміші там і праця краща. Відколи засновано відділ Союза Українок у нашій місцевости, від того часу українські жінки проявляють більше заінтересування народніми справами. Головно не забувають за старокраєві установи. Щораз більше виробляється зрозуміння, що обовязково мусимо тим нашим установам в Рідним Краю далі помагати, коли хочемо, щоб наш нарід визволився з ворожих кайданів і зажив своїм власним, вільним життям. Також з кождим роком вони здобувають собі своєю невсипущою працею все більше признання з боку українського громадянства, котре щиро попирає їх в корисній для загалу праці. І отсе з приємністю приходиться згадати про переведення щедрівки на старокраєві цілі нашими члениціями відділу Союзу Українок. Не зважаючи на погану погоду, йдуть на Щедрий Вечір хата від хати, щоб призбирати якнайбільше для тих, котрих торог по вязницях катує, голодом виморює і їм школи відбирає. Як знаємо, то на Йордан годі було з хати голову показати, бо снігом сипало як з мішка. І в той час багато наших громадян сиділи собі вигідно в теплих хатах, при столах, заповнених смачними стравами, заїдаючи і попиваючи громадянки докінчували своє діло. Думали ратуватися трохи автом, однак у таких завіях і машина відмовила послуху. Та вони не піддавались, а ще собі жартували, кажучи, що дуже добре їм співається там, що люди щедро їх обдаровують, коли бачать, як вони з черевиків в хаті сніг витрясають. І праця їх увінчалася гарним успіхом, бо коли візьмемо під увагу, що громада Бейон не є така велика як інші громади, а з щедрівки прийшло $80 на краєві цілі, то таки треба похвалити тих, котрі доложили до цього стільки труду.

Щедрівкою занялися пані: М. Сеник, М. Кравчук, А. Путас, А. Мельник, С. Хартів і Т. Пахолок. А жертви зложили: по $2: о. О. Павляк, Український Народній Дім, Український Демократичний Клюб, М. Борис, А. Рейтар, М. Кравчук, Г. Навіцький і С. Демянович; по $3: П. Щомак і М. Сеник; по $1.50: А. Путас; по $1: В. Мельничук, А. Дзінковська, А. Польовий, А. Мороз, К. Корило, Я. Кушнір, М. Пасічник, Ю. Литвин, М. Бурбела, А. Федорик, Д. Павлишин, А. Липа, Т. Павлишин, А. Чмир, М. Лотоцька, З. Мартинів, Л. Бачинський, А. Бирич, П. Кудрик, А. Лабай, П. Липова, К. Кушнір, А. Бабяк, А. Кривий, К. Гіль, М. Кибала, М. Гриник, С. Готра, О. Драганчук, А. Бойко, К. Довгань, П. Польова, А. Баглай, А. Лаврів, П. Хандога, А. Матіяш, П. Пасічник, А. Оленчук, К. Телішевська, Н. Пласконь, З. Андрейчак, П. Язвінська, М. Вишивана, М. Ковальська, М. Хоптій, А. Кудрик, М. Куцінська, А. Мельник і М. Басараб; по 50 ц.: П. Коваль, Г. Щепанюк, Ф. Мончак, К. Юрчик, М. Жирий, А. Скарбовська, М. Задорецька, М. Боянівська, П. Тіцький, Я. Маньків, К. Шілаковська, Т. Пахолок, М. Гавазин, С. Харів і К. Матушевська.

Гроші передано до Обєднання з припорученням вислати політичним вязням $50, на Рідну Школу $20, а інвалідам $10.

Думаю, що члениці Союза Українок в нашій громаді сповнили свій обовязок, який дійсно є християнським обовязком. Бо й Христос навчав, щоб помагати тим, що помочі потребують. І не для слави, а з доброго серця. А коли про ці справи пишемо, то тільки для кращої перевірки громадянської роботи по місцевостях, та щоб добрим приміром заохотити кожну громаду в цей спосіб працювати для загального добра.

П. Коваль,
писарка відділу С. У.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділющ, 8-го березня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 3-та і Гарвік вул. На тих зборах повинен бути приявний кождий член, котрий дбає про свій відділ, хіба член був би слабим, а навіть тоді повисен такий член повідомити уряд. Кождий член знає, що секретар відповідає за місячні вкладки, і так само провадить рахунки, а через недбалість членів місячні вкладки треба збирати до останнього дня в місяци, кождого місяця, і тому секретар має з тим багато клопоту. Повідомляє, що розмет набудуче буде висиланий кождого місяця на 26-го. Тому прошу членів заплатити вкладки до відділу на час. — Михайло Ковальчук, секр.

Розмова.

— Знаєш, я як випю, то думаю...

— А я думаю, ще поки випю.

— Про що?

— Де би то випити...

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

Наради відбулися в суботу, 26-го жовтня 1935 р., в Джерзі Ситі, в домі під ч. 83 вул. Гренд.

(12)

Згадана Українська Студентська Громада в Ню Йорку, в якій гуртується біля 20 староскраєвих студентів, рішила, рівнорядно з працею на полі громадянському, повести також між громадянством живу акцію за придбання фондів на студії для своїх членів. Як це вже було подано, зголосилися 8 студентів, які вже тепер такої піддержки потребують. Очевидно, що вони мусять чекати, аж така піддержка буде придбана.

Фонди ці Укр. Студ. Громада в Ню Йорку буде збирати дорогою імпрез та з рефератів і відчитів. Вона, між іншим, віднесеться до деяких одиниць серед громадянства. З піддержкою поспішить кожний той, хто схоче й зможе на це собі позволити.

Знаємо, що в недалекій іще минувшині були тут товариства, що вели подібні акції в користь піддержки українського студентства в краю, та навіть слали туди поважні суми гроша. Отже ми не робимо нічого нового, коли відзиваємося до громадянства за піддержкою у цьому ділі.

Я при кінці маю ось це велике прохання до вас, Хвальні Збори, як в імені Укр. Студентської Громади в Ню Йорку так і українського студентства взагалі: 1) не відмовте щирої піддержки та дійсної співпраці Українській Студентській Громаді в Ню Йорку; 2) (це дуже важне!) хай за почином „Обеднання" проблема українського студентства узагальному буде піднесена й широко та важно дискутована і хай їй відповідно зарадиться, цілим нашим загалом, як тут на еміґрації так і в віднім краю.

Резолюції в студентській справі.

Річні Збори „Обеднання" рішають:

1. Піднести в очах громадянства справу українського студентства взагальному як одну з наших передових справ національної ваги, та вплинути на це, щоб український нарід здав собі справу з цього, що внаслідок катастрофального положення справи українських студій української краєвої молоді, спричиненого обставинами як матеріяльної так і політичної натури — йому сильно загрожує небезпека національно-культурного занепаду та підірвання його зусиль над розбудовою вільної української держави.

2. Перевести в життя ухвалу, що залапа на останньому Конґресі Обєднання в Ню Йорку 1933-го року, в справі створення при Екзекутиві Обеднання Ділового Комітету Допомоги Українському Студентству. Склад Комітету встановиться та покличеться в порозумінні з Управою Укр. Студ. Громади в Ню Йорку.

3. Дати моральну піддержку та співпрацю Укр. Студ. Громаді в Ню Йорку в її діяльності над придбанням допомоги на студії потребуючим студентам та дати в цій справі відповідний заклик до громадянства.

Евген Скоцко.

Дискусія:

Д-р Галан: Віддати цю справу Товариству Українських Професіоналістів.

Д-р Демидчук: Це є справа варстатів праці. Коли біда, то давати підмогу на студії лише студентам, що відзначаються талантами. А пересічному студентові треба допомогти здобути працю для прожитку. Нема користи, коли хтось з покінченими високими студіями йде мити начиння чи сповняти загалом якунебудь працю, до котрої не треба фахових високих студій.

Скоцко: Це занадто вузьке ставлення справи, противне навіть поглядам, висловлюваним д-ром Демидчуком у минувшині.

Д-р Мишуга: Д-р Демидчук говорить зі свого власного досвіду, тому не треба брати справи трагічно. Раджу приняти реферат і внесок у такій формі, як був читаний, щоб заінтересувати громадянство. Крім того зазначу, що Обеднання не може ввійти в контакт лише з одним товариством, але мусить брати студентську справу загально.

о. д-р Клодницький: В рефераті нема властиво ніякого специяльного прохання, то чому не приняти справи так, як її внесено?

Шумейко: Не треба робити ріжниці між молодію тут родженою й іміґраційною. Ліпше не згадувати імен, а сказати, щоб дати допомогу злученим студентським орґанізаціям.

Слободян: Сказати загально, що треба подбати про допомогу студентам за границею. Навіть як студенти з покінченими стуідями за границею осядуть на ріллі в краю, то з них буде користь для громадянства.

Скоцко: Виходить, що мій реферат був даремний. Студенти за границею це є найкращий студентський матеріял. Українське Університетське Товариство має окремі завдання ніж ті, які я порушував.

Осип Стеткевич: П. Скоцко виходить зо становища ЦЕЗУС-а. В Америці стоїть справа інакше ніж в Европі. Тут уже є непорозуміння між автохтонами й іміґрантами, отже треба зближення. Не робім груп студентів, а шукаймо злуки університетських товариств у Ню Йорку. Досі американські студенти чулись ображеними, що студенти-виходці вважають їх за менше освічених.

Скоцко: Окрема організація студентів-виходців це потреба життєва.

Резолюції Скоцка принято, але з додатком Шумейка, що треба прийти з допомогою студентській молоді взагалі.

Внесок Романа Придаткевича: Вислати привіт Янові Зібеліюсові, фінському композиторові, з нагоди його ювилею. Мотиви такі:

Ян Зібеліюс це один з найбільших композиторів світа, найбільший фінський композитор, перший представник націоналістичної музики, якого творчість доказує нашій культурній творчости, що ми з наших культурних традицій можемо творити своє окреме і яскраве культурне обличчя, не як засимільовані світовою калейдоскопічною культурою, але за його світлим прикладом маємо право від себе вимагати витворити своє українське національне „я", яке в собі виразить не нашу провінціональну форму (як каже Драгоманів), але висвітлить душу нашого народу так, як Зібеліюс для Фінляндії.

Внесок Мурашка: Все обговорюємо справи, порушені Обеднанням для добра загального. А забуваємо за існуючі українські орґанізації, на яких опирається громадянське життя. До таких належить у першу чергу Український Народний Союз. Тому хай вільно мені буде прохати зібраних ухвалення хоч декляративного внеску:

„Зібрані на річному засіданні Обєднання вповні доцінюють діяльність Українського Народного Союза для загальної народньої справи і висловлюють членам як і цілій орґанізації признання за підтримку справ, порушуваних Обеднанням".

Внесок принято одноголосно, після чого предсідник Омелян Ревюк ствердив, що програма вичерпана та закрив наради в годині 10 ввечір.

Д-р Семен Демидчук,
секретар зібрання.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького під покр. Пр. Тройці, від. 158, повідомляє членів, що квартальні збори відбудуться в цю суботу, 7-го березня, 7:30 ввечір. Ті члени, котрі отримають посткарти, повинні прийти на збори. А ті урядники, котрі ще не зложили приречення товариського, мають прийти, бо впротивнім разі поступимо з ними згідно з статутом і ухвалою. Це вже останнє напімнення. Просимо всіх, що не є членами згаданого Товариства, тільки відділовцями, вирівнати залеглости, бо каса Тов. за них не буде закладати. — Ю. Панчак, предс.; В. Косців, кас.; Д. Сенюта, секр. 54

ПРИРОДА Й СИЛА.

В англійських наукових колах велику сензацію викликала книжка визначного анґлійського природника, Джеральда Гірда. Він опрокинув засадничу тезу дарвінізму, що в боротьбі за існування перемагає сильніший й краще приноровлений до умовин життя. На думку автора, в природі зовсім не рядить брутальна сила.

Увагу вченого, який багато часу присвятив палеонтольоґічним студіям, звернув факт, що велитенські ґади минулих ґеольоґічних епох були вивінувані в значну силу, знамениті засоби оборони, як панцирі, кіґті, зуби й т. п. Це їм не помогло. Хоч були найсильніші, в короткому відносно часі щезли з лиця землі.

Гірд наводить у свойому творі приклади, що свідчать про цілковиту тупоумність ґадів. Під оглядом бистроти вони стоять куди нижче таких звірят, як коти й собаки.

В 1928 р. привезли до зоольоґічного городу в Лондоні велитенського ящура, зловленого на островах Джави. Потвору довірили опіці молодо природниці, панні Троктор. Молода жінка зовсім не зражувалася ні виглядом ґада, ні його тупоумністю. Не тримала його ввесь час замкненого, ні теж не дозволяла вживати в відношені до нього сили. Рішила ділати лагідністю. І ось ця тупоумна тварина, здавалось би без всякої здібности відчування, почала ходити за панною Троктор, як собака.

Брутальна сила ніколи не розвинулаб у ящурі найпримітивнішого привязання до людини. Могла це зробити тільки лагідність.

За словами вченого, найкращою зброєю за існування є людська спільнота: рід, племя, нарід. Одиноко збірне життя уможливило людству станути на такому умовому рівні, який дозволив йому покорити сили природи й створити цивілізацію.

RADIO.

Підприємство „Сурма" розпочинає нову Українську Радіову Програму з днем 8-го березня ц. р. зі стації WWRL 1500 кс. Програма буде відбуватися кождої неділі рано в годині 8.30.

На програмі буде грати першорядна українська симфонічна орхестра, будуть скечі, співи, відчити й декламації.

Український анонсер
Мирон Сурмач.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Перші познаки.

— Ну? Чи вже освідчився він вкінці тобі?

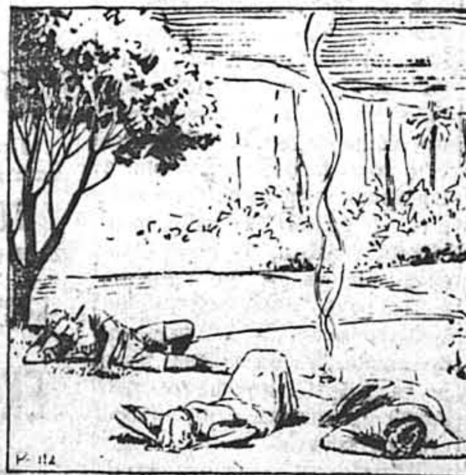
— Зовсім виразно ще ні, але вже позичив від мого батька 20 злотих і плащ...

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(112)

З високої скелі Тарзан дивився на вихід з кратеру та бачив, що Джерія й двоє дівчат там не було. „Коби вони заблудили", говорив він до себе. „Страх може привернув би їм розум". Він не знав, яка доля їх ждала...

...У ту хвилю Джері, лейді Бет та Арбеля зовсім не були застрашені. Найвшися мяса Екбалевих кіз, вони відпочивали, змучені довгим пошукуванням виходу з кратеру...

...Тимчасом Екбаль спішно йшов через ліс, роздумуючи в своїй голові над таємничою появою дивних людей у кратері оточеним з усіх боків горами. У прибранім шатрі він сподівався стрінути ґенерала.

Без віддиху він убіг зі своїм рапортом. Очі Маседона, ґенерала, заблищали лютим гнівом. Він затиснув кулаки. На його устах затрясся страшний усміх. Цілими віками ми ждали цього. Надходить Великий День!"